

1 תלמוד בבלי מסכת מנחות דף מד עמוד א

תניא א"ר נתן אין לך כל מצוה קלה שכתובה בתורה שאין מתן שכרה בעה"ז ולעה"ב איני יודע כמה צא ולמד ממצות ציצית מעשה באדם אחר שהיה זהיר במצות ציצית שמע שיש זונה בכרכי הים שנוטלת ד' מאות זהובים בשכרה שיגר לה ארבע מאות זהובים וקבע לה זמן כשהגיע זמנו בא וישב על הפתח נכנסה שפחתה ואמרה לה אותו אדם ששיגר לך ד' מאות זהובים בא וישב על הפתח אמרה היא יכנס נכנס הציעה לו ז' מטות שש של כסף ואחת של זהב ובין כל אחת ואחת סולם של כסף ועליונה של זהב עלתה וישבה על גבי עליונה כשהיא ערומה ואף הוא עלה לישוב ערום כנגדה באו ד' ציציותיו וטפחו לו על פניו נשמט וישב לו ע"ג קרקע ואף היא נשמטה וישבה ע"ג קרקע אמרה לו גפה של רומי שאיני מניחתך עד שתאמר לי מה מום ראית בי אמר לה העבודה שלא ראיתי אשה יפה כמותך אלא מצוה אחת ציונו ה' אלהינו וציצית שמה וכתוב בה + במדבר ט"ו+ אני ה' אלהיכם שתי פעמים אני הוא שעתיד ליפרע ואני הוא שעתיד לשלם שכר עכשו נדמו עלי כד' עדים אמרה לו איני מניחך עד שתאמר לי מה שמך ומה שם עירך ומה שם רבך ומה שם מדרשך שאתה למד בו תורה כתב ונתן בידה עמדה וחילקה כל נכסיה שלישי למלכות ושליש לעניים ושליש נטלה בידה חוץ מאותן מצעות ובאת לבית מדרשו של ר' חייא אמרה לו רבי צוה עלי ויעשוני גיורת אמר לה בתי שמא ענייך נתת באחד מן התלמידים הוציאה כתב מידה ונתנה לו אמר לה לכי זכי במקחך אותן מצעות שהציעה לו באיסור הציעה לו בהיתר זה מתן שכרו בעה"ז ולעה"ב איני יודע כמה

רש"י מסכת מנחות דף מד עמוד א

גפה של רומי - נשצטפ כחיי המלך שכוף שרף של רומי ל"א ע"ז.

2 תלמוד בבלי מסכת קידושין דף פא עמוד ב

רבי חייא בר [אשי/אבא] הוה רגיל כל עידן דהוה נפל לאפיה הוה אמר הרחמן יצילנו מיצר הרע יומא חד שמעתינהו דביתהו אמרה מכדי הא כמה שני דפריש ליה מינאי מאי טעמא קאמר הכי יומא חדא הוה קא גריס בגינתיה קשטה נפשה חלפה ותנייה קמיה אמר לה מאן את אמרה אנא חרותא דהדרי מיומא תבעה אמרה ליה אייתי ניהליה להך רומנא דריש צוציתא שוור אזל אתייה ניהלה כי אתא לביתיה הוה קא שגרא דביתהו תנורא סליק וקא יתיב בגויה אמרה ליה מאי האי אמר לה הכי והכי הוה מעשה אמרה ליה אנא הואי לא אשגח בה עד דיהבה ליה סימני אמר לה אנא מיהא לאיסורא איכווני

3 תלמוד בבלי מסכת ברכות דף סב עמוד א

וירב כהנא על גנא תותיה פורייה דרב שמעיה דשח ושחק ועשה צרכיו אמר ליה דמי פומיה דאבא כדלא שריף תבשילא אמר לו כהנא הכא את פוק דלאו ארח ארעא אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך

רש"י

דשח ושחק עם אשתו שיחה צטלח של ריזוי תשמיש ועשה צרכיו ושימש מטתו כדלא שריף תבשילא כהדם רעב כמו שלא שמשת מטתך מעולם שאתה נוכח קלות ראש זה לתאוך

4 תלמוד בבלי מסכת פסחים דף מט עמוד ב

תניא היה רבי מאיר אומר כל המשיא בתו לעם הארץ כאילו כופתה ומניחה לפני ארי מה ארי דורס ואוכל ואין לו בושת פנים אף עם הארץ מכה ובוטל ואין לו בושת פנים

תוספות

מה ארי דורס ואוכל - פר"ת דורס ואוכל ואין ממתין עד שתמות אף עם הארץ אינו ממתין עד שתתפייס.

5 תלמוד בבלי מסכת עירובין דף ק עמוד ב

ואמר רמי בר חמא אמר רב אסי אסור לאדם שיכוף אשתו לדבר מצוה שנאמר ואץ ברגלים חוטא ואמר רבי יהושע בן לוי כל הכופה אשתו לדבר מצוה הויין לו בניס שאינן מהוגנין אמר רב איקא בר חיננא מאי קראה +משלי י"ט+ גם בלא דעת נפש לא טוב תניא נמי הכי גם בלא דעת נפש לא טוב זה הכופה אשתו לדבר מצוה ואץ ברגלים חוטא זה הבוטל ושונה איני והאמר רבא הרוצה לעשות כל בניו זכרים יבעול וישנה לא קשיא כאן לדעת כאן שלא לדעת

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יוחנן כל אשה שתובעת בעלה לדבר מצוה הויין לה בניס שאפילו בדורו של משה לא היו כמותן

6 תלמוד בבלי מסכת כתובות דף סב עמוד ב

יהודה בריה דר' חייא חתניה דר' ינאי הוה אזיל ויתביב בבי רב וכל בי שמשוי הוה אתי לביתיה וכי הוה אתי הוה קא חזי קמיה עמודא דנורא יומא חד משכתיה שמעתא כיון דלא חזי ההוא סימנא אמר להו רבי ינאי כפו מטתו שאילמלי יהודה קיים לא ביטל עונתו

7 תלמוד בבלי מסכת נדה דף לא עמוד ב

תניא היה ר"מ אומר מפני מה אמרה תורה נדה לשבעה מפני שרגיל בה וקץ בה אמרה תורה תהא טמאה שבעה ימים כדי שתהא חביבה על בעלה כשעת כניסתה לחופה

8 רמב"ם הלכות אישות פרק טו

הלכה יז

וחובה על כל איש לקנות לאשתו, אמרו חכמים אין אדם מקנא לאשתו אלא אם כן נכנסה בו רוח טהרה, ולא יקנא לה ביותר מדאי, ולא יאנוס אותה ויבעול בעל כרחה אלא לדעתה ומתוך שיחה ושמחה.

9 תלמוד בבלי מסכת שבת דף כה עמוד ב

ותזנח משלום נפשי נשיתי טובה מאי ותזנח משלום נפשי אמר רבי אבהו זו הדלקת נר בשבת נשיתי טובה אמר רבי ירמיה זו בית המרחץ (אמר רבי יוחנן) +מסורת הש"ס [רבי יוחנן אמר] + זו רחיצת ידים ורגלים בחמין רבי יצחק נפחא אמר זו מטה נאה וכלים נאים שעליה רבי אבא אמר זו מטה מוצעת ואשה מקושטת לתלמידי חכמים

10 שולחן ערוך אבן העזר סימן סט

סעיף א

כשנושא אדם אשה מתחייב לה בעשרה דברים, וזכה בה בד' דברים, (א) אפילו לא נכתבו.

סעיף ב

(ב) אלו הן העשרה דברים: א (ג) מזונותיה, וכסותה, ועונתה, ועיקר כתובתה, ורפואתה, ולפדותה אם נשבתה, וקבורתה, ולהיות ניוזנת מנכסיו ויושבת בביתו אחר מותו כל זמן אלמנותה, ולהיות בנותיו ניוזנות אחר מותו עד שיתארסו, ולהיות בניה הזכרים ממנו יורשים כתובתה יותר על חלקם בירושה שעם אחיהם.

חלקת מחוקק אבן העזר סימן סט

(ג) מזונתה וכסותה ועונתה - לדעת הרמב"ם כל השלשה הן מן התורה

11 שולחן ערוך אבן העזר סימן עו

סעיף א

עונתה כיצד, כל איש חייב בעונה כפי כחו וכפי מלאכתו; א (א) הטיילים, עונתם בכל לילה.

סעיף ב

הפועלים, אם היתה (ב) מלאכתם בעיר, פעמים בשבת; ואם היתה מלאכתם בעיר אחרת, פעם

אחת בשבת. (ב וי"א דאם אינס לנין כל לילה בביתם, עונתן לח' ימים) (טור ותוס' בשם ר"י בר ברוך). ג החמרים, פעם אחת בשבת. הגמלים, אחת לשלשים יום. המלחים, אחת לששה חדשים. ד (ג) תלמידי חכמים, עונתם פעם אחת בשבת; ודרך ת"ח לשמש מטתן מלילי שבת ללילי שבת.

סעיף ג

ה בד"א, במי שגופו בריא ויכול לקיים העונה הקצובה לו, אבל מי שאינו בריא אינו חייב אלא לפי מה שאומדין אותו שיכול לקיים.

סעיף ד

כל אדם חייב לפקוד את אשתו ו (ד) בליל טבילתה, (ה) ובשעה שהוא יוצא לדרך.

סעיף ה

יש לאשה לעכב על בעלה שלא יצא לסחורה אלא למקום קרוב, שלא ימנע מעונתה; (ו) ולא יצא אלא ברשותה. (ואפילו אם נותנת לו רשות, ז (ז) אין לו להתאחר, אלא חדש בחוץ וחדש בביתו) (טור והרא"ש). וכן יש לה למונעו לצאת ממלאכה שעונתה קרובה למלאכה שעונתה רחוקה, ח (ח) כגון חמר שבקש להעשות גמל, או גמל להעשות מלח; ות"ח יוצאים לתלמוד תורה שלא ברשות נשותיהם ט (ט) ב' וג' שנים; וכן טייל שנעשה ת"ח, י אין אשתו יכולה לעכב. (יא (י) ואם נותנת לו רשות, ת"ח יכול לילך בכל מה שתתן לו רשות) (טור בשם הראב"ד).

סעיף ו

האשה שהרשית את בעלה אחר שנשאת שימנע עונתה, ה"ז מותר. בד"א, שקיים מצות פריה ורביה. אבל אם לא קיים, חייב לבעול בכל עונה עד שיקיים.

סעיף ז

נושא אדם כמה נשים, אפילו מאה, בין בבת אחת בין בזו אחר זו, יב (יא) ואין אשתו יכולה לעכב, (יב) והוא שיהיה יכול ליתן שאר כסות ועונה כראוי לכל אחת ואחת; ואינו יכול לכוף אותן יג (יג) לדור בחצר אחד, אלא כל אחת לעצמה. וכמה היא עונתן, לפי מנין. כיצד, (יד) פועל שהיו לו שתי נשים, יש לזו עונה אחת בשבת ויש לזו עונה אחת בשבת. היו לו ארבעה נשים, נמצא עונת כל אחת מהן פעם אחת בב' שבתות; וכן אם היה מלח ויש לו ד' נשים, תהיה עונת כל אחת מהן פעם אחת בב' שנים; לפיכך צוו חכמים יד (טו) שלא ישא אדם יותר על ד' נשים, אע"פ שיש לו ממון הרבה, כדי שתגיע להן עונה פעם אחת בחדש.

סעיף ח

בד"א, במקום שנוהגים לישא שתיים ושלוש נשים. אבל במקום שנהגו שלא לישא אלא אשה אחת, אין רשאי לישא אשה על אשתו שלא ברשותה, וכל שכן אם התנה בכתובתה שלא ישא אשה אחרת עליה (ועיין לעיל סימן א').

סעיף יא

אסור לאדם למנוע מאשתו עונתה; ואם מנעה כדי לצערה, עובר בלא תעשה דעונתה לא יגרע (שמות כא, י); ואם חלה או תשש כחו ואינו יכול לבעול, יז (יח) ימתין ששה חדשים עד שיבריא, שאין לך עונה גדולה מזו, אחר כך, או יטול ממנה רשות או יוציא ויתן כתובה.

12 שולחן ערוך אורח חיים סימן רמ

סעיף י

אם היה לו כעס עמה, אסור לשמש עד שיפייסנה; ויכול לספר עמה קודם תשמיש, כדי לרצותה.

13 שולחן ערוך אבן העזר סימן כה

סעיף ב

ולא יקל ראשו עם אשתו ולא ינבל פיו בדברי הבאי, אפילו בינו לבניה. הרי הכתוב אומר: מגיד לאדם מה שחו (עמוס ד, יג) אמרו חכמים ז"ל: אפילו שיחה קלה שבין אדם לאשתו עתיד ליתן עליה את הדין. ואל יספר עמה בשעת תשמיש ולא קודם לכן, כדי שלא יתן דעתו באשה אחרת, ואם ספר עמה ושמש מיד, עליו נאמר: מגיד לאדם מה שחו (עמוס ד, יג) אבל בענייני תשמיש יכול לספר עמה, כדי להרבות תאותו, או אם היה לו כעס עמה וצריך לרצותה שתתפייס, יכול לספר עמה כדי לרצותה. הגה: ויכול לעשות עם אשתו מה שירצה, צועל בכל עת שירצה א ומנשק בכל אבר שירצה, וצא עליה צין כדרכה צין שלא כדרכה, או דרך אצרים וצלצד שלא יוליא זרע לצטלה (טור). ויש מקילין וחומרים שמותר שלא כדרכה צ (צ) אפילו אם הוליא זרע, אם עושק באקראי ג ואינו רגיל בכך (גם זה טור צסס ר"י). ואע"פ שמותר בכל אלה, כל המקדש עזמו צמותר לו קדוש יאמרו לו (דברי הרצ).

סעיף ח

לא יבא על אשתו ח (ז) והיא שנואה לו בשעת תשמיש. וכן ט אם גמר בלבו לגרשה, אע"פ שאינה שנואה לו, לא יבא עליה.

סעיף ט

לא יבא עליה והוא או היא שכורים.

סעיף י

לא ישמש עם אשתו ליתן דעתו על אחרת, אפי' שתיהן נשיו. (ועיין עוד מדיינים אלו באורח חיים סי' ר"מ).

פרק ב

דע כי חבור זה הוא ענין קדוש ונקי כשיהיה הדבר כפי מה שראוי ובזמן הראוי ובכוונה הנכונה. ואל יחשוב אדם כי בחבור הראוי יש גנאי וכיעור ח"ו. שהחבור הראוי נקרא ידיעה, ולא לחנם נקרא כך כאמור (ש"א א) וידע אלקנה את חנה אשתו. וזהו סוד טפת הזרע כשהיא נמשכת ממקום הקדושה ובטהרה נמשכת הדעה [והחכמה] והבינה והוא המוח. ודע שאלו לא היה בדבר קדושה דולה לא היו קוראין אל החבור ידיעה.

[ואין הדבר כאשר חשב הרב המורה ז"ל במורה הנבוכים בהיותו משבח לארסטו"ו על מה שאמר כי חוש המשוש הוא חרפה לנו. חלילה, אין הדבר כמו שאמר היוני, לפי שדעתו היוני יש שמץ מינות שאינו מורגש, שאלו היה מאמין שהעולם מחודש בכוונה לא היה אומר כך זה היוני הבליעל. אבל כל בעלי התורה מאמינים שהשם] (והשי"ת) ברא את הכל כפי מה שגזרה חכמתו, ולא ברא דבר שיהיה גנאי או כיעור, שאם יאמר שהחבור הוא דבר של גנאי, הנה כלי המשגל הם כלי הגנות, והרי השי"ת בראם במאמרו דכתיב (דברים לב) הוא עשך ויכוננך ואז"ל במסכת חולין (נו ב) שברא הקב"ה כונניות באדם. ובמדרש קהלת (ב, יב) אמרו אשר כבר עשוהו מלמד שהוא ובית דינו נמנו על כל אבר ואבר והושיבוהו על כנו. ואם כלי המשגל גנאי, היאך ברא השי"ת דבר שיש בו משום חסרון או גנות חלילה, אלא פעולותיו של הקב"ה תמימות שנאמר (שם לב) הצור תמים פעלו. [ואומר וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד].

ואם תבין סוד הכרובים ממה שנאמר והקול נשמע מביניהם, תדע מה ש[נאמרו חז"ל בשעה שאדם מתחבר עם אשתו בקדושה ובטהרה שכינה שרויה ביניהם. נתחממו שכינה מסתלקת מביניהם וישאר אש ואש. כדגרסינן בסוטה (יז א) היה דורש ר"ע איש ואשה זכו שכינה ביניהם, לא זכו אש אוכלתם. פי' כשהאדם מתחבר לאשתו בקדושה שכינה ביניהם, תמצא בשם האיש יו"ד ובשם האשה ה' הרי זה שמו של הקב"ה מצוי ביניהם. אבל אם לא נתכוונו לחבור קדושה אלא למלאות תאותם ומתוך התאוה והחמוד נתחממו כאש, יו"ד של שם האיש וה' של שם האשה שהוא י"ה מסתלק מביניהם ונשאר אש ואש. [והבן זה כי בכאן יש כל הסוד].

פרק ו

וכשהוא בועל אותה, לא יבעלנה בעל כרחה ולא יאנוס אותה, מפני שאותו החבור אין השכינה שורה בו מפני שכוונתו בהפך מכוונתה ואין דעת אשתו מוסכמת לדעתו. ולא יריבנה ולא יכה אותה על עסקי תשמיש. והנה אמרו רז"ל במסכת יומא (פסחים מט ב) מה ארי דורס ואוכל ואין לו בושת פנים אף עם הארץ מכה ובעל ואין לו בושת פנים. אבל הוא מושך לבה בדברי חן ופתוי ושאר דברים הגונים ומחושבים. ואל תהי בועל אותה והיא ישנה, מפני שאין כוונת שניכם אחדות ואין מחשבתה מוסכמת אל מחשבתך, אבל הוא מעורר אותה ומכניסה בדברים. סוף דבר, כשתהיה בודק בעצמך ותראה שאתה ראוי לשמש, עשה שתהיה דעת אשתך מוסכמת לדעתך.

וכשאתה מתחבר עמה אל תמהר לעורר בה התאוה, כדי שתתישב דעתה, ותכנס עמה בדרך אהבה ורצון, בענין שתזריע היא תחלה, כדי שיהיה הזרע שלה כחומר והזרע שלך כצורה, כענין שנאמר אשה כי תזריע וילדה זכר. וכבר ידעת מה שאמרו (נדרים כ ב) בענין אותו חסיד שאמרה אשתו עליו שהיה מגלה טפח ומכסה טפחיים ודומה כמי שכפאו שד, כלומר שלא היה מתכוון להנאת תשמיש לבד, אלא שהיה בעיניו כמי שמתעסק בדבר אחר שאינו ממלאכתו אלא שהוא חוב מוטל עליו לגמרו משום מצות עונה האמורה בתורה. והתבונן ותראה האיך היה זה החסיד מתכוין כונה עליונה, שכל מעשהו היה לשם שמים ולמצוה גמורה.